

Hanna stopte het in haar portemonnaie, om het Hetty den volgenden dag terug te geven, maar de tekst had nieuwe gedachten bij haar opgewekt. Waarom had zij nooit gedacht aan dien Heer, dien Schepper, dien Herder, dien goeden God, die allen zoo liefheeft?

Te midden van haar armoede en haar harde werken, was het een kind, dat als een bode Gods tot hen kwam en haar alle vier toeriep, toch omhoog te zien en behouden te worden, en licht en leven te vinden.

De Zondagsschoolonderwijzeres zat haar les te bestudeeren voor den volgenden dag en was benieuwd, of zij die aan de kinderen duidelijk genoeg zou kunnen voorstellen, en ook, of zij er iets van mee naar huis zouden nemen, en al haar moeite niet te vergeefs zou zijn, want ze had tot nog toe nooit eenig resultaat op haar werk gezien.

Op dat oogenblik kwam een vriendin haar opzoeken en van deze zou zij het antwoord op haar vraag krijgen.

„Nu moet ik je toch iets vertellen,” zei haar vriendin, nadat ze samen een poosje hadden zitten praten; „ik ging toevallig gisteren die oude juffrouw Brown opzoeken en hoorde daar het verhaal van een kind, dat de goede engel van dat heele hofje is. Bij verschillende kleine troepjes menschen gaat zij elke week haar Zondagschoolles herhalen, en zingt en leest met hen. Het zou je bepaald aangedaan hebben, als je het alles gehoord had; en toen een van die vrouwen mij vertelde, dat de dappere, kleine meid gezegd had, „de juffrouw weet het niet,” voelde ik behoefte, het je te gaan vertellen, want jij bent die gelukkige onderwijzeres.”

Is het noodig, hier aan toe te voegen, hoe dankbaar die Zondagsschool-onderwijzeres was, en onder hoeveel gebed en met hoeveel zorg zij in het vervolg haar les bestudeerde?

„De juffrouw weet het niet,” maar eens zullen allen, die zich in dat werk begeven hebben, het weten, dat geen enkel woord, dat zij in het geloof voor hun Meester gesproken, en geen daad, die zij in Zijn Naam verricht hebben, vergeefs is geweest.

Wie weet, hoe ver de boodschap, die zij aan hun klas brengen, nog strekken zal?

Gelukkig zij, die vol ijver voor die kleinen, deze het woord des levens brengen, maar vol vertrouwen de uitkomst in de handen van God laten.

Naar het Engelsch.

P. W. J. JORISSEN

TER BEVORDERING VAN BIJBELKENNIS

PERKAMENTEN.

2 Tim. 4 : 13. Inzonderheid de perkamenten.

PERKAMENT WERD GEMAAKT VAN DIERENHUID. De huiden werden van haar ontdaan, de opperhuid verwijderd, het overblijvende ruwe vel gelooid, uitgespannen, met kalk of krijt bestreken en daarna met puimsteen gepolijst.

De kunst bij het bereiden van perkament ging ver: in Rome wist men het een purperen tint te geven, waarop gouden en zilveren letters een prachtig effect maakten.

Goed perkament leverden de huiden van schapen, kalveren en geiten; mindere kwaliteit: die van ezels en varkens. De beste soorten werden vervaardigd van de huid van ongeboren lammeren.

De naam perkament is ontleend aan de stad Pergamus in Klein-Azië. (Openb. 2 : 12.)

Paulus doelde hier waarschijnlijk op losse bladen met aanteekeningen.

JAN Pz. COEN. 1587-1629

EEN, TWEE, DRIE . . . ACHTTIEN ZEILEN aan den horizon. Als een loopend vuurtje ging deze blijde tijding door het fort Jacatra, de Hollandsche nederzetting, op Java's Noordkust gelegen. Weldra verschenen deze schepen op de reede en donderden de kanonnen, om vriend en vijand de komst aan te kondigen van Coen, den gouverneur-generaal van Indië. Blijdschap was er in de harten der bezetting van het fort, schrik veroorzaakte de tijding bij de belegeraars.

Reeds enkele maanden was de factorie door vijanden ingesloten. Duizenden Bantammers lagen aan de landzijde. Hun aanvallen hadden Jacatra reeds meermalen in een moeilijken toestand gebracht. Aan de zeezijde lag de Engelsche vloot, evenmin met vreedzame bedoelingen. De leiding in het fort liet veel te wenschen over. Geen wonder, dat de verslagenheid binnen de muren groot was.

In het begin van Januari 1619 was Coen na een gevecht met de Engelschen genoodzaakt geworden naar de Molukken te gaan, om versterking te halen. Het bevel had hij overgelaten aan Van den Broeck, die evenwel voor zijn taak niet berekend was.

Tegen de waarschuwing van Coen in had hij zich door de aanvallers laten overhalen, met hen in onderhandeling te treden. Dat was zijn ongeluk geweest. Nauwelijks was hij in het kamp van den vijand, of hij werd met de zijnen gevangen genomen. Naast gebrek aan doorzicht toonde hij bovendien nog lafhartigheid. Om zijn leven te redden, raadde hij de bezetting aan, zich over te geven. Gelukkig, dat de ondergeschikten meer moed toonden dan hun aanvoerder. Maar toch — de positie van het fort was hachelijk. Want de eene week na de andere verliep, de weken werden maanden, en nog verscheen Coen niet met zijn hulp. Eindelijk in het laatst van Mei, daar doemden de schepen aan de kim op. Coen was daar met meer dan duizend man. Reeds had de Engelsche vloot een goed heenkomen gezocht en weldra werd de aanval op het groote leger der Bantammers ondernomen. De vijand werd verslagen en verstrooid. Zelfs in de stad Jacatra kon hij zich niet staande houden. Met kracht trad Coen tegen den vorst van Bantam op. Met zijn vloot verscheen hij voor de hoofdstad en eischte de uitlevering der gevangenen. Maar de slimme Javaan zocht naar uitvluchten en trachtte de zaak op de lange baan te schuiven. Dit begon Coen te verdrieten. Binnen 24 uren Van den Broeck en de zijnen uitleveren of anders . . . Dit „anders” werkte beslissend. Het verzet der Bantammers was gebroken. Coen was overwinnaar over de geheele linie, en op de puinhoopen van de Javaansche stad Jacatra stichtte hij Batavia, voortaan het centrum van de Hollandsche bezittingen in Indië.

Jan Pz. Coen was 20 jaar oud, toen hij zijn eerste reis naar Indië deed als onderkoopman. Zijn geboorteplaats Hoorn was hem te klein. Hij verlangde de wereld in te gaan. De zucht om het zeegat uit te zeilen, om verre landen en vreemde volken te zien, het was de zucht van zoo vele Hollanders uit de 17e eeuw, mannen vol energie en ondernemingsgeest, ruw en hoekig vaak, maar voor geen kleintje vervaard. Coen was er zoo een. 't Was een prachtig getuigenis, dat de eerste gouverneur-generaal Pieter Both van hem aflegde: „ervaren in den koophandel, alsmede in saken van state, seer eerlyck, altijd laborieus, sonder eenighen tijd te verliezen,

alsoo dat ik mij versekere, dat hier nooyt niemand en is geweest, die sijn cloeckheid gepasseert heeft, noch komen en sal."

Zulke krachtmensen had men in dien tijd in Indië noodig. Want onze bezittingen waren daar nog zeer gering en het aantal vijanden was groot. Alleen op de Molukken en op Java hadden wij nederzettingen, en dit begin van onze macht werd voortdurend bedreigd door Spanjaarden, Portugeezen en Engelschen, terwijl de inlanders ieder oogenblik gereed stonden, om, als het hun mogelijk was, de vreemde indringers uit hun gebied te verdrijven.

Onder zulke omstandigheden was Coen de rechte man, om ons bezit in Indië te grondvesten. En het is zijn groote verdienste, dat hij dit heeft gedaan. Nog maar 30 jaar oud, benoemden de Heeren Zeventien, het bestuur van de Oost-Indische Compagnie, hem tot den hoogsten post, die in Indië te bereiken viel. En zij hebben er geen spijt van gehad. Meermalen hebben zij harde woorden moeten hooren van hun dienaar, wanneer zij hun oogenblikkelijk voordeel stelden boven de verzekering van hun gezag in Indië. Toch namen zij hem dit niet kwalijk. En toen hij na eenige jaren in het land terugkwam, overlaaden zij hem met geschenken en vroegen hem, of hij zijn post in het Oosten weerop zich wilde nemen.

Er waren juist in dien tijd strubbelingen met de Engelschen, de grootste vijanden van Coen. Nu, de haat was wederkeerig. Zij eischten van de Staten-Generaal, dat Coen niet meer tot gouverneur-generaal zou worden benoemd. En onderwijl zeilden een zestal schepen het Marsdiep uit naar het Noorden, Engeland om en verder naar het Zuiden. Op een van die was een matroos, die onder de bemanning niet één bekende had. Zijn werk deed hij als de beste, maar niet één van zijn makkers kwam met hem op vertrouwelijken voet. In Zuidelijke zeeën werd eensklaps deze matroos door den kapitein met de hoogste onderscheiding be-

nanueerd. De eenvoudige matroos was de gouverneur-generaal Coen, die op deze wijze aan het waakzaam oog zijner vijanden was ontsnapt.

In Indië aangekomen was er reeds dadelijk weer heel wat te vechten. De keizer van Mataram, die geheel Oost-Java in zijn bezit had, deed een aanval op Batavia. Twee legers werden op de stad afgezonden, maar dank zij het moedig optreden van Coen en de dapperheid der Hollandsche soldaten, was de vijand genoodzaakt af te trekken. Steeds hechter werd het gezag

der Oost-Indische Compagnie. Spanjaarden en Portugeezen werden teruggedrongen; de strijd met de Engelschen maakte de positie van dezen hoe langer hoe zwakker. Jammer, dat de middelen, die Coen gebruikte, niet steeds door den beugel konden. Hardheid en wreedheid zijn te veel aan Coens maatregelen verbonden geweest, dan dat deze onze onverdeelde sympathie kunnen hebben. We moeten aan den anderen kant echter niet vergeten, dat in dien tijd voor de humaniteitsidee weinig propaganda werd gemaakt en wreedheid onafscheidelijk met veroveringen was verbonden. Vooral als het ging tegen menschen van ander ras. „Het zijn maar inlanders," dat was voor velen excuus genoeg. Dat men die inlanders ook met het Evangeliebekend moest maken, daarvoor

hadden slechts weinigen oog. Toch heeft Coen er bij de Heeren Zeventien op aangedrongen, om goede predikanten naar Indië te zenden, opdat ook daar het Christendom zich zou kunnen uitbreiden. Dat Christendom leefde voor hem, en zijn brieven zijn getuigen van zijn geloof in de voorzienigheid Gods. Dat geloof kon hem ook sterken in moeilijke tijden, en de ondergrond van zijn bekend woord: „En desespereert nimmer!" is bij Coen zeker geweest zijn vertrouwen op God.

Niet lang heeft hij de hooge waardigheid van gouverneur-generaal bekleed. Den 20^{en} September 1629 ontsliep hij, in zijn laatste oogenblikken bijgestaan door den bekenden predikant Heurnius.

D. LANGEDIJK

Naar een teekening van O. Geerling